

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СТЕРЕОТИПІВ

Серженко Г. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Єрмоленко С. В.

В час масштабної глобалізації, вивчення національної специфіки того чи іншого народу набуває все більшого значення. Фразеологізми відображають позамовну дійсність, називають предмети та явища навколишнього середовища, фіксують зміст, який стосується умов життя народу – носія тої чи іншої мови, вони є дзеркалом національної культури.

Фразеологія є досить новою лінгвістичною дисципліною. Вона займається стійкими комплексами слів мови. Її предметом дослідження є усталені сполучення слів, їх діахронічний розвиток і синхронічне функціонування. Фразеологізм – це структурно-семантична мовна одиниця, яка відрізняється як від синтаксичних сполучень, так і від слова, цілісністю значення, структурою та вживанням [1, 77].

Фразеологізми характеризуються відтворюваністю, цілісністю значення, стійкістю, непроникністю. Для того, щоб вважати словосполучення фразеологізмом, достатньо навіть однієї з перелічених ознак.

За класифікацією В. В. Виноградова, виконаній на семантичній основі, існує три типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення або ідіоми, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. Дана класифікація не включає прислів'їв, приказок, примовок, крилатих висловів, термінологічних словосполучень, які багатьма сучасними мовознавцями розглядаються як фразеологічні одиниці.

З боку відображення соціокультурних знань в образній основі фразеологізмів німецької мови можна виділити такі дві групи: національні фразеологізми та міжкультурні фразеологізми, тобто, запозичені з інших мов.

Фразеологізми можуть бути як власне національними, так і запозиченими з інших мов. Але навіть в останньому випадку фразеологічні одиниці набувають рис мови-реципієнта, відбуваються значні зміни в структурі або в лексичному складі фразеологізму.

Фразеологічна картина світу сучасної німецької мови утворилася на основі національних міфів, вірувань, обрядів,

ритуалів, що залишили по собі низку звичаїв і традицій суспільного характеру. Важливим її складником є народна культура (народні ігри, розваги, фольклорні тексти, правила поведінки, народні символи та інш.). Коріння ключових фрагментів фразеологічної картини світу можна виявити в основних сферах життєдіяльності етносу.

У всіх національних фразеологізмах присутні стереотипи, характерні для певної нації. Стереотипом у психології називають сукупність певних (часто звичних, вкорінених) уявлень, думок, висновків про світ, навколишнє середовище, людей і т. п. [2]. Це поняття слід відрізнити від “національного або етнічного стереотипу”.

Фразеологізми конденсують в собі досвід народу, його історію. Історичне минуле нації відіграє одну з найважливіших ролей у формуванні стійких стереотипів.

Трактування німецьких фразеологізмів на український лад, тобто не зважаючи на особливості сприйняття оточуючої дійсності іншим народом, може призвести до непорозуміння, оскільки значення далеко не кожного фразеологізму можна зрозуміти після звичайного дослівного перекладу.

Німці славляться своєю педантичністю та пунктуальністю і це, звичайно ж, знайшло відображення у фразеології. В німецькій мові безліч фразеологічних одиниць, в яких позначена крайня часова межа, часове обмеження.

В багатьох фразеологізмах відображається та чи інша історична подія, особа, традиція, а вже пізніше, на основі одного фразеологізму виникають інші, значення яких стає зрозумілим лише після аналізу першого.

В українській та німецькій мовах багато еквівалентних фразеологізмів, які є відповідниками не тільки за значенням, але й за лексичним складом.

Така схожість пояснюється в деяких випадках спільним походженням фразеологізмів (висловлювання з латинської мови, з Біблії), а в інших – схожістю мовних картин світу двох різних народів, тобто подібністю уявлень, сформованих стереотипів про навколишню дійсність.

1. Огуй О. Д. Лексикологія сучасної німецької мови / Огуй О. Д. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.

2. Стереотип (значення) — Вікіпедія [Електронний ресурс] / Режим доступу: [uk.wikipedia.org/.../Стереотип_\(значення\)](http://uk.wikipedia.org/.../Стереотип_(значення))

Перекладацькі інновації : матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 15-16 березня 2013 р. / Ред.кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.В. Ємельянова та ін. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 40-42.